

TERESA FRAN CZAK

ur. 1929; Goraj

Miejsce i czas wydarzeń	Goraj, II wojna światowa
Słowa kluczowe	projekt "Archiwum Historii Mówionej - opracowanie i udostępnienie online najcenniejszych zasobów", Żydzi, relacje polsko-żydowskie, Zagłada

Polacy wobec Zagłady

Tu przyjechały Żydzi, to też były wszystkie ubrane na czarno. Ja wiem ile będzie, z pół roku temu. Spotkałam się z tą Żydówką i ona mówi, że tu przyjechał jakiś taki Żyd. I mówi: „Albo będzie źle, albo będzie dobrze”. A ja mówię: „A czego ma być źle, za to, że Polaki was przechowały, to za to ma być źle?” Mówię do niej: „Proszę Pani, jeśli by wypadło tak Polakom, to Żyd by jednego Polaka nie przytrzymał. A każdemu Polakowi groziła śmierć całej rodziny, jeśli by Niemcy znalazły. To by wybili całą rodzinę”.

Były Żydzi bogate. A to była bieda. I oni mieli duże majątki w złocie. I oni tę kupę złota dali i przechowywali i już targali się nawet i umrzeć, bo taka prawda jest. Były takie, że przeżyły. Ale to wiele nie ryzykowały ludzie w Goraju, może był jeden co ryzykował. Ale poza tym to nie. Ale na wsiach było więcej. Były tacy ludzie, ja to nie mówiłam tego, ale byli tacy ludzie, co mówili: „Będzie niedobrze bez Żydów.” Bo mówi: „Kto tu kupi teraz?” A to była nieprawda, bo Żydów nie było i wszystko można było sprzedać. Na sprzedanie to jest tera gorzej, wprzódzi było lepiej. Był GS, można było sprzedać i zboże i wszystko. Świnie, były spędy, a dziś...

To było nieprzyjemne. Bo na przykład jak się Niemcy mścili nad Żydami, oni się mścili nie tylko nad Żydami, bo i nad Polakami. To nie należało do przyjemności, jak się Niemiec mścił, czy nad Żydem, czy nad Polakiem. To było przykre bardzo.

Data i miejsce nagrania	2008-12-17, Goraj
Rozmawiał/a	Tomasz Czajkowski
Redakcja	Aleksandra Bańkowska
Prawa	Copyright © Ośrodek "Brama Grodzka - Teatr NN"